N:o 14. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Expedition: Olofsgatan 1 (Hötorget 6,) 1 tr. upp öfv. gård. | Stockholm den 15 September 1889. | Pris: Helt år 5 kr., Lösn:r 25 öre. Annonspris: 10 öre (15 ö. utl.) petitraden. Bilaga I: 80 öre. Bil. II: 50 öre. | Årg. 9.

Antoinette Trebelli.

Ännu lefva hos oss i friskt minne de musikaliska högtidsstunder, som skänktes oss på Kgl. operan och i konsertsalen af den berömda konstnärinnan, altsångerskan Zelia Trebelli, som från 1875 besökte oss årligen i sex år efter hvarandra och tycktes finna sig så väl här uppe i norden. Hennes namn, det vida kända och värderade konstnärsnamnet, visar sig å nyo inom vår musikverld, då en dotter till den frejdade sångerskan i dessa dagar gästar oss, äfven hon en sångerska, som, ehuru endast några och tjugu år, redan gjort sig ganska mycket bemärkt inom konstverlden. De många vänner och beundrare hennes moder här vunnit skola helt visst med vänlighet mottaga och med intresse omfatta den unga arfvingen till hennes konst, ehuruväl dottern, fröken Antoinette Trebelli, icke trädt i hennes fotspår såsom scenisk sångerska utan, i likhet med en Emma Thursby, endast låter höra sig från konserttribunen. Med den bild vi nu lemna af den unga artisten presentera vi härmed hennes vinnande yttre personlighet och få snart tillfälle att yttra oss om hennes konstnärlighet.

Fröken Trebelli har utom England icke hunnit göra sig bekant, efter hvad vi känna, men är der ganska uppburen; och vi sågo nyss i en korrespondens från London till St:s Dagblad Antoinette Trebelli uppräknad bland de »storheter», som låta höra sig å promenadkonserterna på operan vid Haymarket i den engelska hufvudstaden.

De biografiska uppgifter vi ha att meddela om fröken Trebelli kunna ej vara särdeles omfångsrika; hvad som derom kommit till vår kunskap meddela vi här.

Antoinette Trebelli är född i Paris 1866. Hennes fader är den berömde tenorsångaren Allessandro Bettini och hennes moder, som vi veta, Zelia Trebelli-Bettini, som utbytte sitt fädernenamn Gilbert mot konstnärsnamnet Trebelli, då hon efter slutade studier för Wartel i sin födelsestad Paris beträdde scenen för första gången i Madrid 1859. Antoinette Trebelli är, liksom modern, elev af den utmärkte sånglärarens Wartel och har sedan studerat sång i London hos den celebre baritonisten Santley. Fröken Trebelli har endast under 3 à 4 år låtit höra sig offentligt, och, som sagdt, endast på konserter. Hennes röst är icke särdeles stor men af en förtrollande sympatisk timbre, säges det. Hon har en fulländad drill och en perlande koloratur. Förutom på de stora konserterna i London har hon sjungit på hofvet hos drottning Victoria, hvarigenom hon blifvit introducerad i de förnämsta aristokratiska kretsar i den engelska hufvudstaden, specielt är hon protegerad af hertiginnan af Cambridge. Hittills har hon refuserat alla anbud att beträda tiljan, och förnämsta skälet dertill torde vara hennes relationer med den engelska aristokratien. Med sin intagande apparition och sina särdeles uttrycksfulla ögon, såsom hon

Antoinette Trebelli.

beskrifvits för oss, skulle hon säkerligen vara en acquisition för scenen. Efter sin nordiska tournée, som börjar med konserten d. 17 d:s på Kgl. operan, kommer hon att företaga en längre tournée i England med sir Charles Hallé och hans maka Wilhelmina Neruda. Ett par dagar senare konserterar fröken Trebelli i Musikaliska akademiens stora sal och strax derefter i Upsala.

Vi helsa fröken Trebelli välkommen till oss och lyckönska henne till all framgång på sin nordiska konserttur. Vi hoppas att hon från den kommer att medföra angenäma minnen, likasom hon helt visst, efter all anledning, kommer att hos oss öka värdet af det aktade konstnärsnamn hon bär.

H.

Pianot.

Historik öfver dess uppkomst samt om utvecklingen af stilen och tekniken för detta instrument.

II.

Utveckling af stilen och tekniken

(Forts. fr n:o 12)

Vi återvända nu till Muzio Clementi (f. 1752 i Rom, död 1832 i England) i det vi ännu en gång rigta uppmärksamheten på det som blifvit framställdt i början af denna afdelning. Clementi, under hvars lifstid den italienska skolans förfall inträffar, tillhör, utom hvad födsel och härstamning beträffar, sitt hemland lika litet som Cherubini gjorde det. Den mäktigt uppblomstrande tyska skolan, som från nederländarne och italienarne bemäktigat sig de gifna formerna, utvecklat och vidgat dem samt fyllt dem med nytt och djupare innehåll, inverkade på Clementi i så hög grad, att han i vidsträcktare mening kan betraktas såsom hufvudman för en universell skola, i inskränktare mening åter såsom en sådan för det tyska klaverspelet. För öfrigt skilde han sig äfven i yttre mening från sitt fädernesland. Sedan han lemnat det vid 18 års ålder återvände han dit först efter en fjortonårig frånvaro och då endast för en kort tid. Åtskilliga resor — mest till Tyskland — oberäknade, tillbragte han hela sitt lif i England, der han under de lyckligaste lefnadsförhållanden vid hög ålder och med oförminskade själskrafter slutade sina dagar. — Man har mycket att berätta om den täflan som af kejsar Joseph II föranstaltades mellan Mozart och Clementi (1781). Af hvad man känner härom framgår att Mozart var sin rival öfverlägsen uti ideal och känslofull uppfattning, men att den senare lade i dagen en mera bländande teknisk färdighet. Mozart kallade honom »en blott mekanikus», och då man känner den store mästarens frihet från all afundsjuka, kan man väl antaga att redan då Clementis musik karakteriserades af en viss torrhet, hvilken han visserligen med framgång kunde bekämpa men icke alldeles frigöra sig ifrån. Clementis produktivitet såsom komponist — han skref t. ex. ej mindre än 106 klaversonater — var lika stor som hans verksamhet såsom lärare. Bland sina elever kunde han räkna J. B. Cramer, John Field, Louis Berger, A. Klengel, och för någon tid äfven Meyerbeer, Moscheles och Kalkbrenner. Men äfven hans praktiska deltagande i förbättrandet och utbredningen af pianofortet är värdt erkännande. Redan 1775 begagnade han ett sådant på en offentlig konsert i London; han förvärfvade sig nödiga mekaniska kunskaper för pianofabrikationen och grundade sjelf en fabrik tillsammans med Collard, ett etablissement som ännu eger bestånd under den senares namn. Clementis samtida berömma hans kraftiga anslag och perlande snabbhet, framställningens klarhet, hans briljanta oktavspel och den fylliga (icke sentimentala) tonen i kantilenan. Utan tvifvel inverkade de engelska instrumenten, hvilka ännu i dag fordra mera kraft och pregnans än de tyska och franska, på Clementis spelsätt och i följd deraf också på hans kompositioner för pianot. Hans berömda etydverk »Gradus ad Parnassum», ett verk som troligen skall trotsa alla tidens strömningar, ger oss en åskådlig bild af till hvilken grad pianotekniken — tack vare hammarmekaniken — i början af detta århandrade framskridit (»Gradus» utkom 1817). Bland Clementis lärjungar utmärkte sig framför andra J. B. Cramer (1771—1858) och John Field (1782—1837). Den förstnämdes etyder, verkligt klassiska stycken af ädelt och gediget musikaliskt innehåll, öfverträffa häruti Gradus ad Parnassum, till hvars studium de utgöra den bästa inledning, såsom varande mindre svåra samt fordrande mindre uthållighet och styrka. Den andre lärjungen, John Field, skaparen af ett slags stycken, hvari en ädel, känslofull melodi innehar hufvudrollen (nocturnen), åstadkom med dessa enkla, doftande blommor en så mycket större verkan, som vid tiden för deras tillkomst den tekniska bravuren redan börjat förqväfva hjertats okonstlade toner, framsprungna ur en sann känslostämning, med lysande glitter och schablonartadt fioriturkram. Och vid denna tid hade Beethoven redan skrifvit en del af sina herrliga sonater, hvaraf ingen enda under hans lifstid blef offentligen föredragen!

En tredje lärjunge till Clementi, L. Berger fortplantade mästarens traditioner in uti vår tid; ty följande tonkonstnärer hade att tacka denne utmärkte lärare för sin utbildning: Henrich Dorn, Wilh. Taubert, Albert Löschhorn, och först och främst Mendelssohn.

Beethoven. Denne väldige och herrlige tonheros kan ej räknas till någon bestämd skola. Han står der, ojemförligt stor, på en enstaka höjd likasom lösryckt från samhörigheten med sin tids menniskor. Han liknade deruti Seb. Bach. Den ene som den andre bildar dock ändpunkten i en hel epoks historiskt konstnärliga utveckling. Båda, Bach likasom Beethoven, afslutade de nedärfda formerna, och deras väldiga snillen kommo dessa att framträda såsom någonting nytt, hvilket först med snillet hos dessa mästare trädde i dagen. Så kunde för en snilletitan sådan som Beethoven mekanismen, bravuren, virtuositeten ej vara en konst för sig och sitt eget ändamål. Tekniken tjenade honom blott till att gifva det klaraste uttryck åt hans innersta själslif, åt de underbara bilder, som skapades af hans tanke och fantasi. Äfven som pianospelare väckte han i sina yngre år mera rörelse och förvåning genom ideernas örnflygt, genom originalitet och djerfhet i sina improvisationer, än han bländade genom tekniskt glättad bravur och flinkt passagespel, hvari han nog öfverträffades af flera af sina samtida nu förgätna virtuoser, sådana som t. ex. Steibelt och Wölfl. Derför erfordrar Beethovens teknik knappast större färdighet än Clementis; men idén, enheten i konstverket, det poetiskt-dramatiska uttrycket är hos Beethoven så öfvervägande, »att en blott mekanikus» (såsom Mozart kallade Clementi) aldrig kommer till rätta med Beethovens skapelser. Ännu i dag, då likväl en utbildad teknik är alla pianisters gemensamma tillhörighet, räknas den fulländade framställningen af Beethovens större pianoverk till de allra svåraste uppgifterna. Så djupa rötter slog hans konst, att till och med i konsertsalen virtuositeten, såsom en från snille och själsuttryck afskild del, ej mer får hemföra några segertrofeer. — Väl kan man äfven hos Beethoven påvisa många nya klangkombinationer, en viss förkärlek för djupa, fullmättade lägen, vidt utbredd stämföring eller dynamiska egendomligheter och mycket annat, dock framträda dessa drag såsom ett uttryck för den subjektiva känslan och ingalunda såsom teknisk spekulation. Beethoven bildade ingen skola, ty med detta ord förknippas dock i viss mon begreppet »manér». Betecknar man t. ex. alstren af en efter originalitet sträfvande komponist såsom Spohr'sk, Mendelssohn'sk eller Chopin'sk etc., så skall han knappast känna sig smickrad, men väl öfver en till hans fördel anställd jemförelse med Beethoven. Att värdera och älska Beethoven är derför detsamma som *»att älska tonkonstens ideal och det sanna i denna konst»*.

Carl Maria von Weber och Frans Schubert. — Beethovens ord: »Den stegrade mekanismen i pianospelet skall till slut bannlysa från musiken all verk-

ligt sann känsla», såsom han skref i ett bref till sin lärjunge Ries, hafva lyckligtvis endast till en del och för någon tid bekräftats; ty, såsom vi redan antydt, utgjorde Beethoven sjelf den tyngsta motvigten mot inträngandet af en flack och innehållslös virtuositet. Men varder tekniken allsidigt utvecklad, så befruktar den återigen idén, i hvars tjenst den öppnar för oss nya perspektiv. Pianostilen vinner en mera glansfull och med varmare färgton mättad behandling, då med tiden nya koloristiska lockelser i orkestern uppstå och den ständigt fortskridande fullkomningen i pianofabrikationen höjer den sinliga effekten hos tonen och modulationsförmågan, hvaraf följer att orkesterns mångfaldiga verkningar eller den egendomliga klangfärgen hos det ena eller andra instrumentet i densamma föresväfva pianokomponisterna. Detta märkes ganska tydligt redan hos Beethoven men ännu mer hos Weber och Schubert, hans yngre samtida. Kompositioner för piano af Weber (1786—1826) äro visserligen ej talrika och äro af mycket olika värde samt uppnå sällan den formela fulländningen som en Mozarts eller Beethovens, men Webers »Konsertstycke», hans »Aufforderung zum Tanze», polonäserna och enskilda delar af hans sonater äro typer för en ny pianostil, hvars romantiska anda, utpreglade lyrik och dramatiska lif visa ett friskt idealt uppsving. Hos Weber pulserar en långt tydligare framträdande åder af virtuositet än hos Franz Schubert (1797—1828), hos hvilken pianopassagerna knappt tilldelas något rum, och som affordrar instrumentet endast det som hans ovanligt anderika skaparkraft vill lägga i dagen. Till och med hans stora Cdur-Fantasi (op. 15), hos hvilken med allt dess vildt-geniala, ungdomligt häftiga framstormande begäret efter yttre effekt gör sin gällande, synes tänkt för stor orkester och fordrar derför af den utförande en ovanlig kraftutveckling. Äfven många af hans täcka bilder för piano: »Momens musicals», det första Impromptu i Cmoll, hans herrliga Fantasi Fmoll och Duon för 4 händer erinra ovilkorligen om orkestrala färgblandningar och visa klart att pianot för Schubert endast var ett organ medelst hvilket han lättast och rikast — orkestern undantagen — kunde gifva utflöde åt en god del af en aldrig sinande skaparkrafts rika, öfverströmmande källspång. Men huru nära står han ej vårt hjerta, hur förtroligt tilltalar han oss ej? han blir understundom riktigt glammande språksam. Och aldrig visar han en sträng min; hans smärta är aldrig bitter och åt sina tårar lemnar han fritt lopp. Nu lockar han oss med uppfriskande naturtoner ut i det fria: vi höra en bäck brusa och qvarnen mullra vid den albevuxna stranden. Hvilken rikedom af poetiska stämningsbilder och underbara tankar genomkorsa ej derjemte den evigt ungdomlige mästarens sonater; och hur sällan får man ej höra dessa utförda! Orsaken har man att söka deri, att pianisten ej gerna vågar sig på dem, emedan å ena sidan den tekniska vinsten synes honom för ringa, å andra sidan den oerhörda längden afskräcker honom. Schubert var just icke någon hushållare! — Med Beethoven, den af honom entusiastiskt beundrade — förenar honom månget frändskapsband: den outtömliga ådern af melodisk uppfinning och denna enkelhet, som klingar liksom naiva toner ur hjertat eller naturen, kärleken till stora förhållanden i afseende på konception och form och öfverhufvud rikedom på tankar, — men grundtonen i Schuberts väsende är mera vek och öm samt utandas redan den förtrollande romantikens doft. En ökad, dyrbar och oöfverträffad rikedom vann den fyrhändiga pianolitteraturen genom Schubert, och hans båda pianotrior kunna räknas till det förträffligaste i sitt slag. Med Mendelssohn och Schumann inträda vi nu i romantikens ålder.

Mendelssohn och Schumann. Det är betecknande för romantikens anda öfverhufvud att den med förkärlek så innerligt och djupt försänker sig i den lilla verlden och inom den trånga kretsen af personliga känslomomenter, att den ringaste detalj, hvarje den obetydligaste poetiskt-betydelsefulla själsrörelse och åskådning genom den finner sitt uttryck. Detta få vi ej lemna ur sigte om vi rätt vilja förstå Robert Schumann, ty det är han som i sina pianoverk är den mest utpreglade romantikern bland alla tonsättare. Utan hänsyn till det blomstrande, poetiska grundlaget hos hans väsen är icke blott Schumanns musik i och för sig, utan också den förunderliga originalitet och det djup, som han uppenbarar genast i sina första verk (och detta efter en relativt flyktig och afbruten studieverksamhet) icke fattlig.

Helt annorlunda visar sig Mendelssohn (1809—1847). Denne har i främsta rummet blicken riktad på det hela, på konstverket såsom sådant och dess fullkomligaste afrundning. Visserligen utbildar äfven han med kärleksfull omsorg detaljen, men alltid blott med afseende på det hela och följande begäret att uppenbara sin egen tekniska och formela skicklighet. Derför är Mendelssohn allt igenom klassisk, och då vi uppräkna de största klassikerna följer hans namn ovilkorligen med i räkningen; delar han icke med Seb. Bach den öfvertygande kraften och allvaret, med Mozart den friska omedelbarheten och naiviteten, med Beethoven storheten och kärnfullheten i tänkandet. Hvad pianotekniken beträffar frambragte Mendelssohn ingenting nytt; han stöder sig i det hänseendet på Clementi, Hummel och Moscheles. Att för öfrigt Mendelssohns pianomusik på konserten, i hemmet och salongen ännu alltjemt försvarar sin plats, medan de tre nyssnämnda mästarne tyst dragit sig tillbaka till musikskolorna och konservatorierna, beror å ena sidan derpå, att den med ett visst drag af sentimentalitet (som ännu behagar vår tid) är mera genialisk och modern, samt å andra sidan i sin helhet är af långt högre konstnärlig betydelse. Ett fulländadt återgifvande af Mendelssohns pianomusik ställer synnerligast i de större verken, såsom de båda konserterna, Variations sérieuses, capriccios etc., stora anspråk den utförande, alldenstund de fordra en glatt, utbildad teknik och fin nyancering. — Långt svårare är det fullkomliga återgifvandet af Schumanns pianomusik. Schumann (1810—1856) skapade sin egen polyfona pianostil, som mindre lägger vigt på löpningar och gångar eller regelmässiga efter hvarandra följande ackordpassager, än på en sjelfständigt förgrenad stämväfnad, vida ackordlägen, spänningar och korsningar och intensivare fördubblingar af de framträdande melodierna. Derför betingar ett insigtsfullt utförande af Schumanns saker ett förutgående grundligt Bachstudium. Men äfven de fordringar Schumann uppställer rörande modern virtuosteknik äro ganska stora. I kraftansträngning och uthållighet fordra sådana hans stycken som de symfoniska etyderna, Fantasien, Toccatan och Kreisleriana nästan lika mycket som de flesta fantasier af Thalberg och Liszt, med hvilka de dock ingalunda kunna jämföras i pianomessighet.

Den älskvärdaste bland tenorer.

Ett minnesblad på Gustave Rogers tioåriga dödsdag, af *A. v. Winterfeld.*

Ofvanstående titel skulle icke vara utan sin fara om det gälde en lefvande; men åt den döde må han gerna unnas.

Ja han var icke blott stor och upphöjd, han var tillika älskvärd, oemotståndligt älskvärd både på scenen och i lifvet. En hvar, som haft lyckan att beundra honom såsom George Brown, Johan af Paris, Fra diavalo, en hvar som haft den ännu större lyckan att i umgänget komma honom nära, skall i *Gustave Roger* bevara ett minne af den angenämaste menniska, hos hvilken den store konstnärens genialitet var parad med den renaste barnslighet i sinnet. Honom hade gudarne förlänat alla de gåfvor, genom hvilka menniskornas hjertan eröfras i ett ögonblick.

Under det vi med vemod erinra oss hans dödsdag för tio år sedan, vakna till friskt lif dessa oförgätliga intryck, hvilka en gång såsom nya konstuppenbarelser erbjödo det mest upphöjda man kan tänka sig och sedan i en så-

dan ostörd harmonisk fullkomlighet icke vidare förnyats.

Roger har efterlemnat dagboksanteckningar,* hvilka, ehuru icke bestämda för offentligheten, dock blifvit utgifna af hans enka under titel: »Le carnet d'un ténor» och hvilka uppenbara hela friskheten och originalitén hos hans väsen, hela öppenhet i hans karaktär och all den finhet och det djup man finner hos en ande som nått en hög utbildning. Dertill lemna de värdefulla upplysningar om konstnärens ungdom, hvilken hittills sväfvat i ett visst dunkel. I denna dagbok finnas jämte hans egna lefnadsöden äfven de mest träffande och snillrika omdömen om konst och konstnärer på hans tid. Likasom han samvetsgrannt uppteckna icke blott sina egna framgångar utan äfven små motgångar, så visar han sig ock främmande för all afund och beundrar uppriktigt sina rivaler Mario, Duprez och Rubini. Då en gång höga B misslyckats för honom, suckar han med vemodigt erkännande, »Hur skulle icke Rubini ha slungat fram det der!»

Gustaf Roger föddes d. 17 dec. 1818** och var son till en ansedd notarie i Paris. En nära slägtskap med grefve de la Grange och baron Roger förde honom tidigt in i förnäma kretsar, der han snart tillegnade sig denna oefterhärmligt lediga, otvunget nobla hållning, som man sedan skulle så mycket beundra hos honom på scenen.

Ehuru konstentusiast bestämdes han dock för den juridiska banan och efter fulländade studier sänd till en advokat i Paris för att praktiskt utbilda sig. Men han försvinner från honom och hans bekymrade föräldrar återfinner honom slutligen vid en liten förstadsteater i Paris. Nu skickar man honom till en advokat i det lilla Argenton, der det alls icke finnes någon teater. Då uppsätter den unge juristen i värdshussalen en liten teater, der åhörarne få betala efter behag »först vid utgåendet», såsom det heter på den af »Gustave Roger, direktör» undertecknade affischen. Hans principal, advokaten, bevistar en föreställning, skänker den sitt bifall men bortskickar sitt talangfulla biträde, emedan han ej kan använda någon »teaterdirektör» på sin byrå. I Montargis, dit man nu förvisar Roger, upprepas samma historia.

Nu först tillät hans familj att han fick egna sig åt konsten och utbilda sig vid Paris-konservatoriet till dramatisk sångare. Hans framsteg voro så utomordentliga, att han efter knappt två år och efter erhållandet af flere pris lemnade konservatoriet och kunde, endast tjugu år gammal, debutera vid Opéra comique i Paris. Det var såsom George i Halévys opera »Blixten», och den lysande debuten ledde till ett fördelaktigt engagement vid nämnda scen, hvilken han derefter tillhörde i tio år. Här skapade han sina snillrika typiska roller: George Brown, Johan af Paris och Fra diavalo, hvilka väl aldrig blifvit öfverträffade. Framgångarne på detta område, den komiska operans, der fransmännen äro så öfverlägsna, synes böra ha tillfredsställt den mest ärelystne. Men Roger var ej nöjd dermed. Han förtärdes af längtan efter Stora Operan, hvars roller han i hemlighet instuderade.

Genom en tillfällighet blef hans brinnande önskan uppfylld. Roger befann sig på permission i London — han gjorde, som bekant, tillsammans med Jenny Lind en konsertresa dit 1848 och sjöng på italienska operan —. »Hugenotterna» var bestämd att gifvas som benefice för Viardot. Mario, som sjöng Raoul, blef plötsligen hes och måste på sjelfva beneficeaftonen rapportera sig sjuk. Direktionen var i största förlägenhet. Då föreslår Viardot Roger såsom ersättning för Mario, och Roger, som häri såg en vink af ödet, företog sig det oerhörda vågstycket att oförberedd inträda i en roll, som han aldrig förr sjungit offentligt och hvilken ställer de största fordringar såväl på sångaren som den dramatiske framställaren. Men lyckan står den djerfve bi. Rogers framgång var sådan, att den berömde Mario hade orsak att fördöma sin olägliga heshet. Meyrbeer, den så försigtige och kallt beräknande, trodde sig efter detta prof icke göra någonting klokare, än att anförtro åt Roger Profetens jätteroll, och han hade honom och Viardot att tacka för denna operas framgång — äfven i Tyskland. Det var år 1849 som Roger kreerade titelrolen i »Profeten» på Stora Operan i Paris och från denna stund var han här fast engagerad i fem år. Äfven här utvecklade han en genial skaparekraft, som gjorde hans framställning af det musikaliska dramats upphöjda gestalter till alldeles nya daningar. Den som sett hans Raoul, hans Edgardo, hans Fernando i »Favorita» har erfarit den högsta entusiasm konsten kan uppväcka. »Man går till en opera och man tror sig ha sett en Shakspeare-dram», yttrar Riehl, som en gång skref en hel uppsats om att Roger, trots den icke särdeles stora rösten, genom fulländad sångkonst förflyttade en till den gamla tiden, då Farinellis ton öfverljöd trumpetens fortissimo och Balthasar Ferri kunde i ett andedrag sjunga passager som varade i femtio sekunder. Roger besatt den ovanliga konsten att allt efter textens innehåll gifva en helt olika dramatisk färg åt rösten, än den veka metalltonen hos violinens D-sträng, än den skarpa tonen hos orgelns *vox humana*, än den fulla brösttonens smattrande trumpetljud, än falsettens flöjtliknande klang. Det var med Roger så som Hanslick säger på något ställe: »Den sångare, som tillika spelar väl, sjunger alltid på helt annat sätt än den, som endast sjunger bra». Hemligheten i hans framgång låg i den fulländade harmonien mellan sång och dramatisk framställning. Sångaren och skådespelaren voro ett, och man kunde ej säga hvilken af dem båda var störst. Rogers spel var så underbart gripande, att de medspelande på scenen ofta ej kunde afhålla sig från tårar. Här fann man ej denna mer eller mindre passande schablonutfyllning i framställningen, hvarmed vi för det mesta få nöja oss hos nutidens sångare.

Roger var lyckligt gift och egde ett förtjusande hem i Paris, »la plus jolie maison de Paris», såsom parisarne kallade det, ett äkta konstnärshem, ett verkligt museum. Allmänt omtyckt samlades hos honom allt hvad snillen och större konstnärer hette i Paris. Hans fru lemnade honom aldrig och åtföljde honom på alla hans konstresor, till och med på scenen följde hon honom och blandade sig der bland koristerna. Hennes ofta nog väl långt drifna omsorg om honom bemötte denne med den älskvärdaste humor. Ett lustigt exempel derpå berättar Max Kurnik*.

Efter en föreställning af »Hugenotterna» i Breslau sutto Roger, hans fru och Kurnak vid aftonmåltiden, då hastigt fru Roger springer upp med ett utrop af förskräckelse: »Grand dieu, Gustave, du har förgiftat dig!» Hon hade nämligen upptäckt litet erg på den sked han begagnade. En läkare tillkallades, som skulle stanna hela natten på hotellet, ehuru han förklarade att ingen fara alls var å färde. Den upprörda frun ville ej för något pris låta mannen gå och lägga sig, för att man skulle genast kunna observera de första förgiftningssymptomerna, och sökte hålla honom vaken med kortspel. Midnatten var öfver, då reste sig Roger alldeles uttröttad och sade med en gravitetisk min: »*Eh bien, mon amie*, nu går jag och lägger mig, och skulle jag dö ett tu tre» — stor paus — »så var snäll och väck mig!» Det skallande skratt, som utbröt vid dessa ord, befriade fru Roger från all ängslan, och alla gingo till hvila.

Fru Roger var också, utan verkliga skäl, fallen för svartsjuka, hvilket man får ursäkta henne såsom maka till en konstnär som vann allas hjertan. Under hans första gästspel i Berlin erhöll han en stor mängd bref och biljetter från der varande beundrarinnor. Alla dessa sökte fru Roger att gömma undan för sin man, ehuru hon, som ej kunde tyska, icke hade en aning om innehållet. Då bad hon en ung musikentusiastisk medicinare, som var slägt med Roger och talade franska, att öf-

* Sv. Musikt. 1881 (n:o 6) innehåller en liten artikel ur denna dagbok rörande hans uppträdande i Tyskland.

** Födelseåret uppgifves vara 1815 i flera musiklexikon.

* »Ein Menschenalter Theatererinnerungen».

versätta brefven för henne. Detta uppdrag satte honom i ej ringa förlägenhet, ty för intet pris hade han genom meddelande af de ofta nog ganska ömma hjerteutgjutelserna velat gjuta olja på svartsjukans eld hos fru Roger. Han uppgaf derför att brefven dels rörde ansökningar från nybörjande sångerskor att få profsjunga för hennes man, dels tiggarbref från fattiga fruntimmer. Fru Roger blef, på samma gång hon kände sig lugnad, helt rörd, när den unge doktorn läste upp bref af det senare innehållet, och lemnade honom till och med allmosor för »ces pauvres femmes». Likväl bad hon honom att ingenting nämna för hennes man om dessa bref, emedan han var allt för gifmild. Doktorn hade emellertid ingen annan utväg än att öfverlemna de på så sätt inhändigade summorna åt Roger, som hjertligt skrattade och prisade sin hustrus goda hjerta och sin väns diplomatiska skicklighet.

År 1854 upphörde Rogers engagement vid Stora Operan; derefter uppträdde han blott som gäst. Hans konstresor genom Tyskland liknade triumftåg; publik som kritik voro eniga i en gränslös beundran. Också sjöng han sina operapartier på tyska.

År 1859 hade Roger den olyckan att på en jagt — han var nämligen passionerad jägare — skjuta en skrotladdning i sin högra arm. Den amputation, som härigenom blef nödvändig, led han med beundransvärdt lugn, och ej engång efter denna olycka förnekade sig hans humor. Så fort han nödtorfteligen lärt sig skrifva med vänstra handen skref han i ett bref till Max Kurnik i Breslau: »Mon cher Max, je t'embrasse avec tout ce qui me reste». Då han senare i Breslau på en promenad i zoologiska trädgården kom med ena armen nära intill en bur, hvari en tiger fanns, ock fru Kurnik förskräckt ryckte honom tillbaka, sade han lende: »Ni kan vara lugn, den der skall besten finna mindre smaklig, det är den högra.»

Den förlorade armen var nämligen ersatt med en konstgjord, som tämligen väl gjorde tjenst för den naturliga, ehuru det är gifvet att förlusten af den naturliga armen menligt inverkade på hans spel. Efter denna olycka förlorade sig också Rogers röst i samma mon som hans korpulens tilltog. Trots detta kunde han likväl med en arm och half röst ännu år 1866 väcka förtjusning i Tyskland. År 1869 lemnade han scenen helt och hållet och egnade sig åt sångundervisning vid Paris' konservatorium med stor framgång. Efter en kort sjukdom afled han den 12 september 1879. — En lika stor och lika älskvärd mästare i den dramatiska sången har verlden sedan ej fått beundra.

En ny sorts virtuositet.

Att publiken hvisslar åt dåliga sångare förekommer, såsom man vet, emellanåt; äfven primadonnor hafva erfarit ett sådant missöde och till och med Patti har en gång varit utsatt derför. Alldeles nytt är deremot att en sångerska uppträder och hvisslar sjelf, under det publiken applåderar.

Denna nva gren af virtuositeten, »hvisslandet» eller pipandet med munnen har först på andra sidan »det stora vattnet» i yankee'ernas land blifvit utbildad. Den berömdaste amerikanska hvisslerskan, Mrs *Alice Shaw*, lyckliggör för närvarande den gamla verlden med sitt besök och torde komma att äfven åt höga norden sträcka sina konstresor. Sedan hon en längre tid konserterat i London har hon vändt sig till Paris för att der framträda vid sidan af Eiffeltornet såsom säsongens största under.

Mrs Shaw är en ganska behaglig företeelse, lång och smärt till växten, brunett, med mörka ögon, uttrycksfulla drag och högst elegant sätt att föra sig. Man skulle kunna tro att hennes hvisselproduktioner skulle göra ett mycket komiskt intryck, men hon hvisslar utan någon förvridning af anletsdragen, utan all ansträngning, »med en näktergals medfödda anlag», såsom en förtjust kritiker uttrycker sig.

I Newyork har genom denna egendomliga virtuos hvisselkonsten formligen blifvit modern; en mängd damer ha plötsligen trott sig upptäcka hos sig anlag och kallelse derför, och det gifves knappast någon millionärsoaré utan att antingen mrs Shaw sjelf eller någon annan konsthvisslerska uppträder på densamma. Sålunda är det förklarligt nog att man äfven i London nödvändigt ville höra »Förenta staternas näktergal». Hon kom med en rekommendation af fru Vanderbilt, fick genast hvissla för prinsen af Wales och uppväckte sådan entusiasm, att hon från Paris måste återvända till London för att gifva en rad konserter på Her Majestys theater.

Till Paris, har hon kommit med sin far, M:r W. Horton och sin väninna Mrs Campbell, som ackompagnerar hennes soli på piano. Hennes första uppträdande der egde rum hos millionärskan M:me Dunn, som till hennes ära föranstaltat en musikalisk soaré.

Då det torde intressera våra läsarinnor att närmare få reda på mrs Shaw och hennes konst, så vilja vi ej underlåta att berätta, det hon först skådat dagens ljus i Newyork och der blifvit uppfostrad, äfvensom att hon sedan några år är enka och moder till fyra små förtjusande flickor.

Angående det sätt hvarpå hon kommit att upptäcka och utbilda sin hvisseltalang ges det flere läsarter, af hvilka följande torde vara trovärdigast. Hon har alltid älskat sång med passion och bemödade sig ifrigt att efter konstens regler skola sin vackra sopranröst. Medan hon var sysselsatt med detta, och då tillfällig heshet hindrade henne sjunga, hvisslade hon sina solfeggier för att inte vara sysslolös. En dag påträffade henne sångläraren under en sådan der konsert och blef så öfverraskad af skönheten och renheten hos de hvisslade tonerna, att han utropade: »Hvad behöfver ni sjunga vidare? Ni kan genom ert hvisslande bana er vägen till lyckan».

»Sedan denna stund», berättar hon sjelf, »har jag endast studerat hvisselkonsten. För närvarande har jag lättare för att hvissla än att tala; jag kan hvissla så länge jag vill utan att tröttna — två timmar efter hvarandra, om så behöfs, och har gifvit akt på, att när jag slutar, tonens qualitet är bättre än då jag börjar. Jag vet väl att jag först hunnit inhemta begynnelsegrunderna till denna konst; ty otvifvelaktigt kunna helt andra verkningar och mycket högre toner åstadkommas genom hvissling. Länge har jag dröjt att offentligt uppträda dermed. Först och främst tycktes mig en qvinna som hvisslar ej vara fullt 'korrekt'. Men slutligen har jag besegrat den fördomen och vill nu hvissla för hela verlden utan fruktan att bli uthvisslad.»

Sedan två år har hennes produktioner egt rum; hon gjorde genast furore och den pekuniära framgången har varit lysande. I London har Mrs Shaw hvisslat för Shahen balettmusiken till Délibes »Sylvia», ackompagnerad af orkester. Bifallet var utomordentligt, och verkligen utför hon också sina stycken med stor känsla, obeskriflig grace och förvånansvärd färdighet. Hennes register är ganska omfångsrikt och omfattar 2 ½ oktaver. Hon öfvar sig två timmar dagligen och så samvetsgrant, att inöfvandet af hvarje större nytt stycke fordrar två till tre månader innan hon låter höra det offentligt.

Hvad styrkan af hennes hvisselton beträffar kan den stegras till den grad, att den är jämförlig med en poliskarls hvisselpipa. I Newyork, der man vanligen tillkallar droskkuskar medelst hvissling, hände det också en gång, att, då hon vid öppet fönster öfvade sig, efter en quarts timme en hel droskstation etablerat sig framför hennes husport, och det kostade mycken möda att göra för kuskarne begripligt, det man ej tillkallat dem. Sina fyra flickor, hvilka äfven lära visa talang för hvissling, ropar mrs Shaw aldrig vid namn utan hon har för hvar och en af dem en särskild hvisselton.

Säkert skall hon icke heller i Paris kunna beklaga sig öfver sitt mottagande. Der är denna hvisselkonst något nytt, ehuruväl redan två »konstnärer» på keffékonserter, Duhem och Tusier offentligen hvisslat stycken der, och likaså enskilda dilettanter i den förnäma verlden lära briljera dermed. I Amerika

och England lär det finnas många som lagt sig på denna konst. Adelina Patti lär också finna behag deri och för icke så länge sedan ha i ett utvaldt sällskap hvisslat kavatinan ur »Barberaren».

Äfven i Tyskland finnes det qvinliga väsen, som enligt hvad deras bekanta försäkra äro »virtuoser med munverket», emellertid ligger deri en viss ironisk mening; kanhända att emellertid både der och annorstädes den vackra mrs Shaws uppträdande kommer att bilda en skola —; efter hennes rika skördar af lagrar, dollars, guineer och francs kommer väl mången att spetsa munnen!

F. Berg. (*N. M. Z.*)

FÖLJETONG.

En beskyddarinna på teaterolympen.

Det var hösten 1828 i Paris. Löjtnant de Merville inträdde med dyster min i sitt anspråkslösa rum. Sedan två år väntade han på sin under Napoleons krig väl förtjenta kaptensfullmakt och hade alldeles nyss fått höra att han af total brist på protektion redan för tredje gången blifvit förbigången af en kamrat, oaktadt hans öfverste enträget rekommenderat honom till avancement. Och huru mycket berodde ej på detta! Sedan fem år älskade han en förträfflig flicka. Hennes far hade i början visat sig böjd för partiet men också bestämdt förklarat, att han icke förr lemnade sitt bifall till giftermål mellan de unga förr än herr de Merville kunde förete sin kaptensfullmakt. Under tiden hade emellertid flere friare med rang och förmögenhet infunnit sig, och hans mottagande i flickans fädernehem blef dagligen kyligare, den gamle herrns uppförande allt mera afvisande. En tid umgicks herr de Merville med den dystra planen att medelst en pistolkula göra ett slut på sin qualfulla tillvaro. Men efter moget öfvervägande afstod han från denna plan. En dag begaf han sig civillklädd till stora operan, der man gaf Rossinis epokgörande opera »Moses i Egypten». Han uppträdde civilklädd emedan hans kassa var tämligen klen och han tänkte taga sig plats på »den höga olympen». Det lyckades honom att få en sådan plats på första bänken. Sedan han slagit sig ned företog han sig att mönstra sina grannar. Till höger om honom satt en man, som visserligen var snyggt klädd men hade ett tafatt sätt och något enfaldig uppsyn; till venster deremot hade han en kvinlig granne hvars väsen i hög grad skilde sig från den öfriga omgifningen. Hon hade passerat lifvets vår och tycktes redan befinna sig i högsommarens tid, men hennes regelbundna ansigtsdrag förrådde en själsadel, som verkade högst sympatiskt. Hennes klädsel var mycket enkel och tycktes tillhöra en tarflig borgarfru, men hennes konversation uppenbarade bildning och belefvenhet samt godt hufvud; det var derför naturligt att den unge officeren kom i samspråk med sin behaglige granne och under samtalet äfven kom att beröra sina olyckliga privatförhållanden. När ridån för sista gången gick ned erbjöd sig herr de Merville att ledsaga sin granne hem och hans anbud emottogs med ett leende. När man kom ut i förstugan stod der en högväxt betjent i guldbesmidt livré vid porten och ropade utåt gatan »fru hertiginnans vagn!» Herr de Merville studsade, förde sin dam förlägen till det på henne väntande equipaget, hjelpte henne att stiga in och bad tusen gånger om ursäkt för att han så förtroligt konverserat med henne.

»Gör er inga bekymmer för det», svarade hertiginnan. »Jag är nu en gång bekant för min öfverspändhet, såsom man kallar det; jag tycker om att ibland såsom en qvinlig Harun al Raschid blanda mig med folket och det har förskaffat mig flere angenäma stunder.»

Hon vinkade ett vänligt afsked åt den unge officeren, och equipaget rullade bort.

Tre dagar efteråt mottog herr de Merville en billet, hvars utanskrift visade ett bildadt funtimmers prydliga stil. Hastigt bröt han det och läste:

»Min herre!

Jag har ett för er vigtigt meddelande att göra och beder er derför besöka mig redan i dag kl. melllan 4 och 6.

Er granne på olympen».

Officern infann sig punktligt i hertiginnans palats och blef genast insläppt samt med ett strålande leende emottagen af den höga damen.

»Jag har att öfverlemna åt er en skrifvelse», begynte hon helt vänligt, »och hoppas att innehållet af densamma skall glädja er».

Herr de Merville emottog skrifvelsen, som var stor till formatet, och han såg dervid tydligen helt förvånad ut; men knappt hade han kastat en blick på innehållet förr än han gjorde ett knäfall för furstinnan, utropande: »Tack, tusen tack för er utomordentliga godhet!»

»Ingen orsak, herr kapten. Men underskatta icke hädanefter teaterolympen, — tacka densamma för er protektion. Och om ni framdeles får höra talas om hertiginnan B:s dårskaper, så vet ni nu af hvad slag de äro.»

Musikpressen.

På Carl Warmuths förlag, Christiania, ha utkommit följande af den svenska tonsättarinnan Ika komponerade saker (att tillgå hos Stockholms hrr. musikhandlare):

för piano:

Nattskyar, Nocturne op. 10 (med motto af Ika).

För sång:

Lofsång, efter David, för fyrstämmig kör af blandade röster (à capella); op. 14. Pris kr. 0,50.

Utdrag ur Davids 86 Psalm, fyrstämmig fruntimmerskör med sopransolo och ackompagnement af piano (eller orgel). Op 20. Pris kr. 2. (särskilda stämmor à kr. 0,25). —

Den nämnda nocturnen är ett briljjant salongsstycke, ej svårt att utföra. — I de religiösa flerstämmiga sångerna, hållna i enklare stil, herskar melodi och god stämning. De lämpa sig så till gudstjenstligt bruk, som till föredrag i musiksällskap.

Från Scenen och Konsertsalen.

Kgl. Operan. Sept. 1, 7. Gounod: *Faust.* — 3, 5, 9, 14 Verdi: *Aida* (Aida, Amneris: fru Östberg, frök. Jungstedt; Radamès, Amonasro, Ramphis, konungen: hrr Ödmann, Lundquist, Nygren, Sellergren och Strömberg). — 4. 8 Boïeldieu: *Hvita frun på slottet Avenel* (Anna, Jenny, Margareta: frkn. Ek, Karlsohn, fru Strandberg; Georges Brown, Dickson, Gaveston: hrr. Lundmark, Nilsson, Strömberg). — 6. Bizet: *Carmen* (Don José, hr Strandberg). — 11, 15. Thomas: *Mignon.* — 12 Gounod: *Romeo och Julia* (Julia, Stephano, Gertrud: frk. Ek, Karlsohn, fru Strandberg; Romeo, Capulet, pater Lorenzo, Tybalt, Mercutio: hrr Ödmann, Lundquist, Sellergren, Rundberg, Linden).

Kgl. operans märkligaste företeelse under första hälften af denna månad var den galaföreställning som med anledning af den här samlade orientalistkongressen egde rum d. 5 d:s till ära för dess medlemmar. Man hade för tillfället gjort ett godt val i den orientaliska operan Aida, hvars så väl musik som utmärkta sceneri tydligen slog an på de vidtberesta främlingarne. De uppträdande artisterna syntes uppbjuda sina bästa krafter till att göra framställningen berömvärd och lyckades också deri. Herr Ödmann inlade mycken kraft i sång som spel, fru Östberg utförde Aidas parti på ett verkligt glänsande sätt med en mjukhet och behag i rösten likasom styrka i de passionerade momenten, som gjorde framställningen mönstergill; hrr. Lundquist och Nygren fylde lika väl sina uppgifter. Ny i rolen var fröken Jungstedt som Amneris och hade i densamma en större uppgift att lösa, än som förut tillfallit henne. Hon gjorde det emellertid på ett sätt, som ytterligare visade denna unga sångerskas stora begåfning. Om än hennes företrädarinna i rolen var öfverlägsen i röstens styrka, så var frk. Jungstedts vokala framställning fullt tillfredsstäl-

lande, och såväl genom sin vackra röst som vårdadt, uttrycksfullt spel gaf hon en högst tilltalande behaglig bild af den på en gång stolta och passionerade konungadottern med hennes strid inom sig sjelf mellan kärleken och svartsjukan. Så väl fröken Jungstedt, som fru Östberg hyllades med blomsteroffer, och innehafvarinnan af titelrolen erhöll dessutom en präktig lagerkrans. Då konungen och kronprinsen med suite, åtföljda af persiska sändebudet och den egyptiska delegeraden inträdde i hoflogen, uppspelades folksången, och hela församlingen åhörde den stående. Operan gick förträffligt i sin helhet. Af ofvanstående resumé framgår att hvarken repertoar eller rollbesättning nyligen företett något nytt. Ingen musikpjes har på de andra teatrarne under denna tid förekommit, men på Vasateatern väntas snart nog Dellingers operett »Kapten Fracassa», som gjort stor lycka i Hamburg m. fl. tyska städer.

Från in- och utlandet.

Kgl. Operan. Tisdagen den 17 d:s kommer att här gifvas konsert under medverkan af fröken Antoinette Trebelli, herr. Conrad Behrens och Dirk Haagmanns samt k. hofkapellet.

— Å nästa symfonikonsert kommer troligen att gifvas ett nytt större orkesterverk af kapellm. Andreas Hallén, en symfonisk dikt, som är frukten af den värderade tonsättarens sommarverksamhet.

A. Andersson, den bekante violoncellisten och läraren vid Musik-konservatoriet, hvilken som komponist gjort sig så fördelaktigt känd genom sina här gifna stora symfonier, har i sommar fullbordat en ny sådan, som torde komma att gifvas här under säsongen.

Kammarmusiksoaréer, 4 till antalet komma äfven under denna säsong att anordnas i Vetenskapsakademiens stora sal af hrr *Aulin, Sjöberg, Bergström* och *Carlson*. Denna underrättelse skall helt visst mottagas med tillfredsställelse af vår musikaliska allmänhet, som har allt skäl att med varmt intresse omfatta dessa musiktillställningar. Den första soaréen kommer att gifvas i slutet af oktober.

Hr Oscar Lejdström, vår bekante och värderade sånglärare, har återkommit till hufvudstaden och å nyo börjat sina lektioner, efter hvad en annons å sista sidan visar.

De resande teatersällskapen började d. 1 sept. sina sejourer på följande orter: *Collins* nybildade sällskap i Kalmar, *Rydbergs* i Nyköping, *Carlbergs* i Karlskrona (»Vermländingarne») och *Fröbergs* i Sundsvall (»Frihetsbröderna»).

Hr John Ölander, som på senare åren gjort sig känd som begåfvad romans- och dansmusiks-kompositör, är, efter hvad det förljudes, för närvarande sysselsatt med komponerandet af en 2-akts-operett, »Donna Fatima», afsedd att hembjudas k. operan. Han är, som bekant, son till den för några år sedan aflidne framstående tonsättaren P. A. Ölander.

Fröken Augusta Öhrström, väl bekant här från sin anställning vid operan och från sina konserter, har för sin sköna röst och sitt musikaliska föredrag gjort stor lycka i Amerika, der hon för närvarande vistas. Senaste underrättelsen ha vi från Saratoga der en tidning om henne yttrar, att man der »hört stora och ryktbara sångerskor men ingen som fängslat alla så fullständigt som fröken Öhrström». Saratoga är en stor och fashionable badort, der under sommaren verldens förnämsta artister bruka uppträda.

Gina Oselio, som efter sitt framgångsrika gästspel här i Stockholm sedan firat triumfer i Petersburg och Berlin har senast med samma lycka uppträdt i Leipzig och andra tyska städer samt i Holland vid den stora badorten Scheveningen. De tyska tidningarna ge henne mycket beröm. Leipziger-Signale är dock ej fullt belåten. Den säger att hon i tredje akten af Gounods »Faust» ej räckte till hvarken i sång eller spel, hvaremot sista aktens framställning berömmes. I »Hugenotterna» vinner hon mera erkännande, särdeles i fjerde aktens duett, som hon utförde på ett lysande sätt.

Paris. Konservatoriet har förlorat en af sina mest framstående lärare, professor Massart, som i 50 år fungerat som lärare i violinspelning och nu dragit sig tillbaka till privatlifvet.

— Folies dramatique-teatern härstädes har nyligen uppfört Planquettes »Cornevilles klockor» för 1,000:de gången. Denna nu 17 eller 18 år gamla operetts dragningskraft är ännu så stor, att den dagliga bruttoinkomsten deraf beräknas till i medeltal 3,900 frcs. — ett godt bevis på att till och med i Paris god musik i förening med en hygglig och anständig libretto vinner företräde framför frivoliteterna i Offenbachsgenren.

Anton Rubinsteins 50-års-konstnärsjubileum, som inträffat i sommar, kommer att högtidligen firas längre fram på året.

Verdis 50 års-jubileum — 50:de årsdagen af hans första operas uppförande d. 17 nov. 1839 — skall bl. a. i Genua firas högtidligt. Denna opera hette »Oberto, conte di S. Bonifacio» och gick öfver scenen på Scalateatern i Milano.

Dödsfall.

Book, Carl Gustaf, k. kammarmusikus, altviolinist, vid hofkapellet, bibliotekarie vid k. Operan, f. 25 Dec. 1830, † på Sandvikens bruk d. 17 Aug. B., den äldste af bröderna Book i hofkapellet, hade tillhört detta sedan 1852 och var en framstående musiker. Han var derjemte kamrer vid hofkapellets pensionskassa och ledamot af Musikaliska akademien.

Bottesini, Giovanni, berömd italiensk kontrabasvirtuos och komponist, f. 24 dec. 1823 i Crema (Lombardiet), † vid 66 års ålder i Parma såsom direktör för dervar. konservatorium. Han hade förut varit kapellmästare i Havana samt i Paris, Palermo, Barcellona och London och gjort vidsträckta konstresor, under hvilka han äfven besökte Sverige 1877. Han har komponerat flere operor och åtskilliga saker för sitt instrument.

Hennes, Aloys, f. 8/9 1827 i Aachen, † d. 8 juni i Berlin der han sedan 1881 varit lärare vid X. Scharwenkas konservatorium. Han var först posttjensteman, egnade sig sedan åt musik och blef pianolärare i Kreuznach, Mainz och Wiesbaden samt sedan 1872 i Berlin. H. är mest bekant genom sin »Pianoskola» (»Klavierschule in Briefen») och har komponerat åtskilliga instruktiva pianostycken.

Hyltén-Cavallius, Gunnar Olof, f. d. chargés d' affaires och generalkonsul, filosofie jubeldoktor och författare, förste direktör vid kgl. operan från mars 1858 till maj 1860. Född d. 18 maj 1818, † på sin egendom Sunnanvik d. 6 juli.

Klemming, Anna, operasångerska, f. 6 febr. 1864 i Stockholm, † härst. d. 8 aug. (se föreg. n:r sid. 100).

Lutteman, Hugo, bekant tenorsångare och qvartettanförare, f. på Gottland, † 27 juni i Hamburg 52 1/3 år. Den ursprungliga »Luttemanska» qvartetten, bildad 1866, utgjordes af honom jemte Zach. Köster, Edv. Ellberg, och Gustaf Rydberg och denna qvartett firade stora triumfer i Tyskland, England etc.

Mermet, August, bekant fransk komponist, † i Paris d. 4 juli 79 år gammal. M. är mest bekant genom sin opera »Roland à Roncevaux». En annan hans opera »Jeanne d'Arc» har ännu ej blifvit uppförd.

Möller, C. T., musikdirektör i Åbo sedan 1837, † i Nystad d. 15 juli 76 år gammal. M. var en genom sin musikaliska begåfning bemärkt medlem af Lunds studentkår och känd som kompositör till en nätt romanssamling »Förgät mig ej.» Han var en tid musikhandlare i Stockholm, blef sedan organist i Åbo och slog sig vidare på pianofabrikation och instrumenthandel.

Patti, Carlotta, utmärkt konsertsångerska, f. 1840 i Florens, syster till Adelina P., † i Paris d. 27 juni. Dot-

ter af tenorsångaren Salvatore P. studerade hon först pianospel för H. Herz i Paris, egnade sig sedan åt sång och debuterade 1861 i Newyork. Ett olycksfall, som gjorde henne halt, nödgade henne öfverge scenen, men som koloratursångerska skördade hon sedan lagrar under talrika konstresor och besökte bl. a. Sverige 1868. Hon var sedan 1879 gift med violoncellisten de Munck och lefde på senare tiden som sånglärarinna i Paris.

Rosén, Erik, omtyckt qvartettsångare, † d. 3 juli härstädes 55 år gammal.

Hvarjehanda.

Vid biljettluckan. »Herr kassör, jag skulle vilja ha två ståplatser på parket men *bredvid* hvarandra.

Ett nattstycke. Vinternatten var lugn, mörk och bitande kall. En herre tätt insvept i pels for på släde genom en snöbetäckt by. Han körde sjelf. Allt låg der i djupaste ro, endast i en byggnad såg man ljus och derifrån hördes musik. Herrn passerade hastigt platsen, emedan han hade brådtom, han ville hem till nästa stad, och dessutom frös han. Natten var också så ruskigt mörk. Plötsligen skyggade hästen: en mörk gestalt hade fattat i tygeln. En annan mörk gestalt dykade upp till höger om släden, ryckte den af skräck betagne resanden från sätet och skjutsade honom fram till en tredje mörk gestalt. »Hjelp!» stönade den anfallne. Men de tre sällarne band en duk om munnen på honom. Två af dem släpade honom tillbaka till byn, den tredje följde med släden. De ryckte med våld den olycklige upp för trapporna i den upplysta byggnaden. På tröskeln af den ljusskimrande salen mottogs han af en svart hop såsom ett godt byte. Den i svarta frackar klädda hopen var en komité. — Det hade vid françäsen fattats — *en vis à vis.*

Jubileum. A.: »Hvarför ser du så festlig ut i dag?» — B.: »Jag firar ett jubileum! min nyaste dram har i dag blifvit mig återsänd från den femtionde teaterdirektören!»

Resp. Prenumeranter, *som vid instundande flyttningstid vexla bostad, behagade uppgifva med första sin nya adress till Sv. Musiktidnings expedition Olofsgatan 1.*

Richard Anderssons

Musik-skola

öppnas åter den 19 September.

Undervisning meddelas uti Piano- och Orgelspel samt Harmonilära.

Honorar för Höstterminen (3 månader): Piano: Klass I. Nybörjare, a) 2 elever på 1 timmas lektion 2 gånger i veckan: kr 24 (för hvarje elev); b) 2 elever på 1½ timmas lektion 2 gånger i veckan: kr. 36 (för hvarje elev). Klass II. Mera försigkomna, a) 2 timmar i veckan: kr. 75; b) 1 timma i veckan: kr. 40.

Honoraren för Orgel och harmonilära äro i likhet med förgående år.

N. B. Påbörjad månad beräknas för hel.

Anmälningar och förfrågningar göras: skriftliga *till* den 16 September, muntliga *efter* samma datum. Mottagningstid: Onsdagar och Lördagar 1,30—2,30 e. m.

G. 21705 ***Stockholm, Brunnsgatan 28, 2 tr.***

Stockholms

Musik-institut

öppnas den 16 September.

Institutet omfattar följande ämnen: Piano, tonträffning och harmonilära. Afgift pr *månad:* Nybörjareklassen (efter ny, rationell metod), 2 timmars undervisning i veckan, 6 kr. — 1:a kl. nedre, 2 tim. i v. 10 kr. 1:a kl. öfre, 2 tim. i v. 10 kr. — 2:a kl. nedre och öfre, 2 tim. i v. 15 kr. — 3:e kl., Utbildningsklassen, 1 timmes enskild lektion i v. 20 kr.

Prospekt finnas att tillgå i undertecknads bostad, Kommendörsgatan 24, 2 tr., hvarest äfven anmälningar af elever mottagas kl. 11—1 f. m. till den 16 Sept. och derefter uti institutets lokal, Regeringsgatan 61, 1 tr.

Sigrid Carlheim-Gyllensköld,
f. d. elev af Kongl. Musik-Konservatorium
i Stockholm, af Mary Krebs i Dresden
samt Theodor Leschetizky och
Annette Essipoff i Wien.

Den teoretiska kursen för äldre elever

öppnas den 1 Oktober.

Kursens syftemål är att bibringa dem, som idka instrumental- eller sångstudier de nödvändiga teoretiska kunskaperna i musik medelst användande af musikdiktamen och musikanalys.

Flere elever undervisas samtidigt, och lektionerna fortgå två timmar i veckan.

Månadsafgift 10 kr. för hvarje deltagare.

Anmälan af elever kan ske dagligen kl. 1—2 på middagen, Nybrohamnen 26.

Fredrik Peterson.

Oscar Lejdström,

Sånglärare.
Kongl. Myntet.

Undertecknad har nu åter börjat sina

Pianolektioner.

Noggrann undervisning efter rationel metod meddelas till moderat pris. Nya elever mottagas och anmälning kan ske kl. 1—2 e. m. Olofsgatan 1 (Hötorget 6) 1 tr. upp öfver gården.

Frans J. Huss.

RUD. IBACH SOHN,
Kgl. Preussisk Hofpianofortefabrik.
Barmen, Neuerweg 40. (Grundad 1794).

Flyglar och Pianinos

hvarje storlek och utstyrsel. Hålla utmärkt stämning. Solidaste konstruktion, ädel, stor sympatisk ton. Absolut garanti. Kataloger etc. gratis och franco.

J. LUDV. OHLSON
STOCKHOLM
16 Regeringsgatan 16

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs.! **Hufvuddepot** för **Blüthners** verldsberömda Flyglar, samt **Rönischs & Steinweg Nachfolgers** utmärkta Pianinos.

INNEHÅLL: Antoinette Trebelli (med porträtt). — Pianot. — Den älskvärdaste bland tenorer. — En ny sorts virtuositet. — Följetong: En beskyddarinna på teaterolympen. — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Från In- och utlandet. — Dödsfall. — Hvarjehanda. — Annonser.

STOCKHOLM, O. L. SVANBÄCKS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG 1889